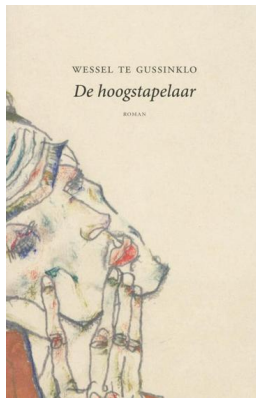

WIE WINT DE BOOKSPOT LITERATUURPRIJZEN?

1

Wessel te Gussinklo De hoogstapelaar

Na *De verboden tuin* (1986) en *De opdracht* (1995) publiceerde Wessel te Gussinklo (78) dit jaar zijn derde roman over Ewout Meyster. Uiteindelijk moet het een vierluk van bildungsromans worden. In *De hoogstapelaar* is het hoofdpersonage intussen 17, en een blaaskaak - dat is de betekenis van het intrigerende woord in de titel. Het is ook een knipoog naar Thomas Manns roman over Felix Krull, die in de originele Duitse titel een *Hochstapler* wordt genoemd, wat in het Nederlands doorgaans als oplichter vertaald wordt. Blaaskaak en oplichter, Ewout heeft van beide iets.

Ewout is opgegroeid tot een onhebbelijke jongen, voor wie je gaandeweg toch enige sympathie opvat. Hij rookt en drinkt cola - cola was in de late jaren 50 nog nieuw! - en meet zich graag de persoonlijkheid van de leider aan. Hij voelt zich superieur, en gedraagt er zich naar, zeker als hij met 'mities' te doen krijgt, jongens die niet in zijn beeld passen - hij hanteert graag een homofoob discours. Ewout leidt op zijn brutale, stoere manier een groepje naïeve vrienden die hij eigenlijk minacht. Zij verliezen hem macht en status, maar zijn hele opzet blijkt

ook een pose, een vorm van onzekerheid, want hij lijdt aan depressies - hij is eigenlijk 'een jongen met ongekende diepten'. Hij zweert bij Sartre en Camus, wier werk hij doorbladerde. Zijn gedrag geeft hij zelfbewust vorm en hij hecht veel belang aan hoe hij spreekt en zich kleedt.

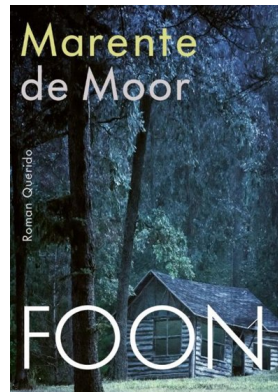
Ewouts monoloog is tragisch en komisch tegelijk. Deze trage roman, waarin nauwelijks iets gebeurt, is een bijzondere leeservaring, vanwege de stream-of-consciousness light. We zitten in het hoofd van de nerveuze jongen en dat voel je ook aan de stijl, die tentatief, repetitief en licht archaisch is. De zinnen zijn vaak opvallend in hun woordvolgorde; het veelvuldige gebruik van het onvoltooid deelwoord geeft een apart effect.

Wessel te Gussinklo, een schrijver met vooral een select Nederlands kennerspubliek, zon niet mistop naar op het palmares van de Bookspot-prijs. Hij verdient een ruimere bekendheid, ook al zijn zijn romans compromisloze literatuur.

(Peter Jacobs)

Koppennik, 372 blz., 21,50 €
★★★★☆

2

Marente de Moor Foon

Het is een dwingend vertelstem die Marente de Moor opvoert in haar vierde roman *Foon*. Nadja en haar twintig jaar oudere man Lev wonen op een godverlaten plek in het westen van Rusland, ze zijn allebei zooloog, hun kinderen hebben het nest verlaten. Vroeger, in de nadagen van de Sovjet-Unie hadden ze er een onderzoekscamp waar ze verweerde berenwelpen grootbrachten, maar tien jaar geleden is er iets gebeurd waardoor dat centrum nu wijlen is, de beren zijn weg. Lev en Nadja zijn verzeendaam en leven in een vreemd, sprookjesachtig universum: dichter bij dieren en magische wezens dan bij mensen. De geschiedenis en de moderne wereld dringen maar af ten toe tot hen door. In het bos klinkt de jongste tijd een onverklaarbaar geluid. Is het de aarde onder hun voeten, of is het iets apocalyptisch? Het raadsel verontrust Nadja niet echt, integendeel, de moderne gedachte dat alles in onze macht ligt, vindt ze 'doodvermoeënd'. Ze heeft meer met mysterie dan met de wereld van technologie en efficiëntie. Intussen vertelt ze over haar leven ver weg van de beschaving. Onverstoort vertelt ze, tegen de achtergrond van de Russische

geschiedenis, over hun leven ver weg van de beschaving en over hoe alles in verval is geraakt. Lev dementeert, hij raakt dagenlang zoek; binnenkort is ze de enige die overblijft om hun geschiedenis en hun herinneringen te koesteren.

De Moor laat je van meet af aan in Nadja's hoofd kruipen, maar gaandeweg begin je te twijfelen: in welke geestestoestand vertoeft ze? Verliest ze de greep op de realiteit? Waar ligt de grens tussen fictie en realiteit, en wat is er in het verleden gebeurd dat ze zo hard wil wegduwen?

De Moor gaat impressionistisch te werk: bij haar geen rechte lijn van A naar B, alles is doorspekt met raadsels. Op elke bladzijde verrast ze wel ergens met een mooi beeld of een geslaagde vergelijking: 'Sneeuw verdraait meteen waar de platgetreden paden liggen, en waarom je ze moet vermijden. Hoe meer mensen je voorgaan, des te smeriger en gladder het wordt'. Marente de Moor brengt een ode aan het raadsel met een origineel, prachtig geschreven boek.

(Veerle Vanden Bosch)

Querido, 320 blz., 20,99 € (e-boek 11,99 €)
★★★★☆

3

Peter Buwalda Otmars zonen

Aangezien Peter Buwalda op zijn vuurwerknal genaamd *Bonita Avenue* - meer dan een half miljoen verkochte exemplaren in twintig talen - ruim acht jaar stilte liet volgen, was het hem geraden met iets wezenlijks op de proppen te komen. De verwachtingen waren hooggespannen. *Otmars zonen* is het eerste deel van een trilogie. De titel is in verleidelijke gouden letters op een mysterieuze koningsplauer kaft gedrukt, aldus duizend-en-en-nacht leesplezier voorspellend.

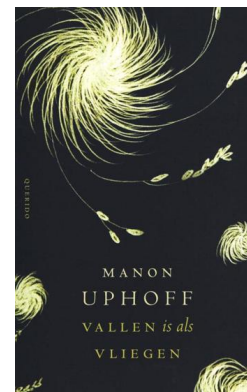
Buwalda maakt de belofte ook waar. Slim schakelend tussen heden en verleden, secuur wisselend van perspectief en strategisch schakend met personages, heeft hij een minutieus net van in elkaar hakende verhaallijnen en levens geweven. Dat alles in een grootse, rijke en beeldende taal.

Het is 2013 wanneer zowel de 34-jarige Shell-pion Ludwig Smit als de twee jaar jongere, in de olie wereld gespecialiseerde journaliste Isabelle Orthel door een bizzard komt vast te zitten op het Siberische eiland Sakhalin. Ze kennen elkaar: in 2000 hebben ze kort een studentenhuis in Enschede gedeeld. Het weerzien is beladen met oude en nieuwe geheimen. Geen van beiden kent van de ander de ware band met Johan Tromp, de excentrieke en ijdele baas van het olieconcern Sakhalin Energy. Tromp is Ludwigs biologische vader en de man met wie Isabelle vier jaar geleden in Nigeria een hoog spelletje heeft gespeeld. Tromp op zijn beurt weet evenmin wie zijn twee bezoekers werkelijk zijn. Hij leeft in zijn bubbel en waant zich onaanstaafbaar. Kortom, er hangt ontplofingsgevaar in de lucht.

Otmars zonen is intelligent, tijdloos, prikkelend, geestig en verslavend. Waar blijven deel twee en drie van de trilogie? (Jelle Van Riet)

De Bezige Bij, 608 blz., 25 € (e-boek 14,99 €)
★★★★★

4

Manon Uphoff Vallen is als vliegen

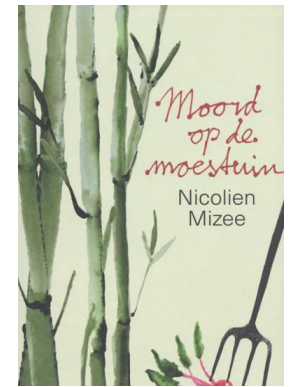
Vallen is als vliegen slaat in als een scherfboom. De ontluisterende gebeurtenissen in Huize Holbein, zoals Manon Uphoff het ouderlijk huis noemt, dringen bij de lezer scherp voor scherp binnen. Maar na het lezen blijf je niet verwoest achter, omdat er heling is, bij de slachtoffers die-geen-slachtoffer-willen-zijn, en daardoor bij de lezer.

Laat u dus niet afschrikken, lees deze roman, en begrijp hoe het katholieke bolwerk 'gezin' vanbinnen is uitgehold door hypocrisie seminaristen die hun perverse hebben weten onder te brengen in geheime kamers.

Deze roman gaat over incest: een vader die zijn vier dochters seksueel misbruikt vanaf hun kleuterleeftijd. *Vallen is als vliegen* is een grootse literaire krachtmeting, die naast het pijnlijke opgraven van het verleden en de onmogelijkheid om verhaal te halen bij de inmiddels overleden ouders, getuigt van een verbluffende veerkracht. Er is postume wraak op de man die een 'vlamhete zonnekoningin' maakte van zijn dochtertje dat liever de pijn van penetratie verdroeg om de indruk van haar 'god de vader' niet te verspelen. Er is verzoening tussen de zussen, in een grandioze ontlading van hun woede. (Maria Vlaar)

Querido, 192 blz., 18,99 € (e-boek 11,99 €)
★★★★★

5

Nicolien Mizee Moord op de moestuin

Judith, Juut voor de vrienden, is 45 en net getrouwd - maar ze is al snel van haar roze wolk afgedonderd: haar Thijs kreeg drie maanden na hun trouwdag een hartaanval. En revalideren is lastig als je buren aan het verbouwen zijn. Juuts zus Cora brengt redding: ze huurt een boswachtershuisje op landgoed Groenlust, waar ze samen met Thijs en Cora's man Ab de zomer zullen doorbrengen. Laat dat landgoed net bewoond zijn door twee jeugdvriendinnen van de zussen met hun demente moeder. *Moord op de moestuin* neemt een lange aanloop, maar zodra je met het gezelschap op Groenlust bent gearriveerd, krijg je het gevoel dat je in een aflevering van *Midsomer Murders* bent beland: een verwaarloosd landgoed waar een vloek op rust, spanningen tussen de eigenaars en de volkstuiniers die er hun stekje hebben - kleurrijke figuren die ook onderling meer dan één eitje met elkaar te pellen hebben. Er wordt gevlurd, geroddeld en gemanipuleerd dat het een aard heeft en er valt hier en daar een dode. Mizee heeft zich duidelijk geamuseerd met het schetsen van haar personages en hun onderlinge verwickelingen. *Moord op de moestuin* zou een ongecompliceerde detective zijn als er niet haar geheel toon was: ze lardeert haar verhaal met laconieke zinnetjes: 'Zijn stem was licht, onvast, als een vinder in de storm', merkt Juut op als ze het gezang aanhoort dat een spreker aanheft bij een begrafeningsplechtigheid - 'Ik was altijd diep onder de indruk van misplaatst zelfvertrouwen'. Dat maakt de lectuur van *Moord op de moestuin* prettig ontgrenzend. Het is een vermakelijke, soms wat te kabbelende goedgead die niet in positiepositie staat om de Bookspot Literatuurprijs te winnen. (Veerle Vanden Bosch)

Nigh & Van Ditmar, 240 blz., 20,99 € (e-boek 11,99 €)
★★★★☆